

SVITLANA ROMANIUK MAŁGOSIA KULICZKOWSKA

Dziecięce twarze emigracji

SVITLANA ROMANIUK
MAŁGOSIA KULICZKOWSKA

DZIECIĘCE TWARZE EMIGRACJI

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

WARSZAWA 2026
UNIWERSYTET WARSZAWSKI

© **Projekt:** Svitlana Romaniuk, Małgosia Kuliczowska

© **Tekst:** Svitlana Romaniuk

© **Fotografie:** Małgosia Kuliczowska

ISBN: 978-83-954965-2-3

INSTYTUT UKRAINISTYKI
ZESPÓŁ BADAŃ NAD JĘZYKIEM I KULTURĄ WSPÓŁCZESNEJ UKRAINY
WYDZIAŁ LINGWISTYKI STOSOWANEJ UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Książka fotograficzna „Dziecięce twarze emigracji”, wykorzystując fotografię jako główny środek narracji, przedstawia historie ukraińskich dzieci, które opuściły swoją ojczyznę z powodu wojny. Autorki ukazują indywidualne doświadczenia młodych uchodźców oraz wpływ migracji na ich życie i tożsamość.

DZIECIĘCE TWARZE EMIGRACJI

Widzimy je wśród nas. Często nie zwracamy na nie uwagi – gubią się w tłumie innych dzieci. A jednak niosą w sobie doświadczenia, których wołałyby nie mieć, a my nie chcielibyśmy opisywać... Oczy, w których ukryte są ból, niepewność i strach, a czasami – a może nawet bardzo często – także radość i szczęście. Pojawily się w innym kraju zupełnie nieoczekiwane. Spotkały tu nowych kolegów i koleżanki w szkole, z pewnością mają już przyjaciół, a może właśnie w kimś się zakochały. Postanowiłyśmy uchwycić to, co kryje się za dziecięcym wyrazem twarzy małych i młodych Ukrainek oraz Ukraińców – to, co głęboko schowane jest w oczach dzieci, które przysparza Polska. Chcemy pokazać i opisać, co czują w nowym kraju oraz o czym marzą. W tytule projektu odnosimy się do pojęcia emigracji, choć mamy świadomość złożoności tej definicji oraz różnorodnych środków językowych, jakimi opisuje się obywateli Ukrainy porzucanych po całym świecie nie z własnej woli, lecz z konieczności ratowania siebie i swoich bliskich w obliczu strasznego zagrożenia, jakim jest wojna. Zdecydowałyśmy się jednak na słowo najbardziej neutralne, ponieważ nie chodzi nam o nazwanie, lecz o ukazanie i odtworzenie osobowości naszych małych uczestników sesji fotograficznej, pogłębionej rozmowami o dziecięcych, ale także ważnych sprawach.

Ta sesja zdjęciowa stanie się ich świadectwem – nie tylko przetrwania w nowych okolicznościach losu, lecz także wyrazem nadziei na lepszą przyszłość. Portrety pozostaną nie tylko z nimi, ale również z nami – jako odbicie trudnych czasów, zagmatwanych historii życiowych, a także okrucieństwa wojny, która zmusiła ich do ucieczki. Z drugiej strony ma to być pamiątka tego, że najtrudniejszy czas mija, że przeciwności losu da się pokonać, a oczy dzieci wcale nie giną w tłumie – są szeroko otwarte, ciekawe świata i ludzi, niosą wiarę i nadzieję oraz pozostają w naszych sercach.

Zebrałyśmy kilkanaście historii i upamiętniłyśmy je w kilkunastu portretach. Przygotowywałyśmy i oddajemy tę książkę fotograficzną z przekonaniem, że warto zobaczyć Innego, przyjrzeć się mu uważnie i poświęcić mu swój czas – szczególnie w tak niepewnych chwilach. Każda krótka historia jest podobna do poprzedniej, a jednak tak bardzo inna. Przyjrzyjcie się im uważnie. My robiłyśmy to z pasją podczas sesji zdjęciowej, wyboru fotografii i komponowania tej książki. Za każdym razem widzimy na twarzach dzieci cały świat emocji, pragnień, oczekiwań i marzeń. Wierzymy, że te wyjątkowe portrety wzbudzą ciekawość i zainteresowanie losom tych, którzy liczą na nasze wsparcie i pomoc w odnalezieniu się w tak skomplikowanym współczesnym świecie.

Do udziału w projekcie zgłosiło się kilkanaścioro dzieci z różnych części Ukrainy – zarówno z miast, które znamy z wiadomości, historii czy własnych podróży, jak i z miejsc mniej znanych, m.in. z Kijowa, Lwowa, Dnipra, Krzywego Rogu, Buczy, Chersonia czy Tarnopola. Oprócz zaangażowania w sesję zdjęciową dzieci chętnie dzieliły się tym, co jest im bliskie: marzeniami, planami i codziennością. Dowiedziałyśmy się, jakie sporty lubią, jak spędzają wolny czas, jakie mają zainteresowania naukowe i artystyczne, jakie kraje i podróże je fascynują, jakie zwierzęta posiadają, a o jakich wciąż marzą. Najtrudniejsze było jednak wysłuchanie wspomnień i planów, które często dotyczyły ojców i rodzin pozostałych w Ukrainie, przyjaciół z „poprzedniego” życia, a także budowania przyszłości – w domu lub daleko od niego. Starsi uczestnicy projektu nie omijali tematu zakończenia wojny – to ich największe marzenie. Młodszy z kolei często mówili o powrocie po pozostawione zabawki, ukochane zwierzęta, do przyjaciół i bliskich.

Wspomnienia towarzyszyły niemal każdemu dziecku, budząc czasem smutek, ale też radość z możliwości podzielenia się tym, co dla nich ważne.

Chcemy, aby ta sesja stała się dla dzieci i ich bliskich trwałą pamiątką. Dzieci szybko dorastają i zmieniają się, nam jednak udało się zatrzymać ten jeden, ważny moment. Każdy z uczestników projektu stał się Twarzą wielu dzieci zmuszonych do ucieczki. Pragniemy, by wiedziały, że każde dziecko jest WAŻNE, WIDZIANE i że NIE JEST SAMO. Życzymy każdemu z nich, aby za 10, 20 czy 30 lat, spoglądając na swój portret, mogło pamiętać, że zrobiło wszystko, co było w jego mocy – najlepiej, jak w danym czasie potrafiło – by ochronić siebie, nie tylko fizycznie, ale przede wszystkim emocjonalnie, przed tym, co złe i niesprawiedliwe. Zanim oddaliśmy tę książkę fotograficzną w ręce czytelników, miałyśmy szczególną możliwość zaprezentowania zdjęć podczas dwóch wystaw zorganizowanych przez Bielański Ośrodek Kultury w Warszawie oraz Ośrodek Kultury Stare Babice. Zarówno wydarzenia, jak i cały projekt zostały objęte honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr. hab. Alojzego Z. Nowaka, oraz patronatem Wasyla Bodnara, Ambasadora Ukrainy w Polsce. Serdecznie dziękujemy za zaufanie i zrozumienie wartości nawet najmniejszych działań, które składają się na wielowymiarową solidarność i pomoc. Dziękujemy wszystkim, którzy odpowiedzieli na naszą prośbę, zaangażowali się i uwierzyli w siłę obrazu – często przemawiającego mocniej i trafniej niż słowa.

Svitlana Romaniuk
Małgosia Kuliczowska

Serdecznie dziękujemy Dzieciom z Warszawskiej Szkoły Ukraińskiej za udział w projekcie, otwartość i zaufanie, a Dyrekcji szkoły – za chęć współpracy i wszelką pomoc w trakcie realizacji projektu.

Dziękujemy również Dzieciom z innych miejsc Warszawy i Polski, które odpowiedziały na nasze zaproszenie.

Szczególne podziękowania kierujemy do Rodziców – za zaufanie.

Svitlana Romaniuk
Małgosia Kuliczowska

Святослав, 7 Марк, 7

Святославу 7 років, він разом із братом і мамою приїхав до Польщі з Києва у 2023 році. Марк і Святослав навчаються у першому класі і тренують у футбольній команді «Шахтар». Хлопчикам дуже подобається жити в Польщі. Тут багато дитячих майданчиків, на яких можна гратися. Святославу подобаються гарні будинки і те, що тут безпечно – не падають ракети, можна почуватися спокійно й безпечно. Він любить малювати, особливо папуг – яскравих, кольорових птахів.

Марк мріє стати футболістом і навчитися керувати автомобілем. Улюблене заняття обох хлопців – грати разом із мамою в настільні ігри Уно та Dobble. У них є собака, а в Україні залишилися ще двоє собак і кіт. Хлопці дуже сумують за ними і хочуть повернутися, щоб знову побачити своїх улюбленців.

Światosław ma 7 lat. Wraz z bratem i mamą przyjechał do Polski z Kijowa w 2023 roku. Mark i Światosław uczą się w pierwszej klasie i trenują w drużynie piłkarskiej „Szachtar”. Chłopcom bardzo podoba się życie w Polsce. W kraju jest wiele placów zabaw, gdzie mogą się bawić. Światosławowi podobają się ładne budynki oraz to, że jest tu bezpiecznie i można czuć się spokojnie. Lubi rysować, zwłaszcza papugi – barwne, kolorowe ptaki.

Mark marzy, żeby zostać piłkarzem i nauczyć się prowadzić samochód. Ulubionym zajęciem obu chłopców jest wspólna gra w gry planszowe, takie jak Uno i Dobble, z mamą. Rodzina ma psa, a w Ukrainie zostały jeszcze dwa psy i kot. Chłopcy bardzo za nimi tęsknią i chcą wrócić, żeby znowu zobaczyć swoich pupili.

Sviatoslav is 7 years old. Together with his brother and mother, he came to Poland from Kyiv in 2023. Mark and Sviatoslav are first-grade students and train with the football team Shakhtar. The boys really enjoy living in Poland. There are many playgrounds where they can play. Sviatoslav likes the beautiful buildings and the fact that it is safe here—there are no rockets falling, and he can feel calm and secure. He loves drawing, especially parrots, which are bright and colorful birds.

Mark dreams of becoming a footballer and driving a car. The boys' favourite activity is playing board games, like Uno and Dobble, together with their mother. They have a dog, and in Ukraine, two more dogs and a cat were left behind. The boys miss them very much and hope to return one day to see their beloved pets again.

Олексій, 11

Олексій ходить до п'ятого класу. Він любить будувати з Lego. Нещодавно йому вдалося самотужки сконструювати лікарню та торговий центр. Захоплюється Джеймсом Бондом, а також історіями про шпигунів. Він охоче займається спортом, а в майбутньому мріє стати тенісистом.

Oleksij jest w piątej klasie. Uwielbia budować z klocków Lego. Niedawno udało mu się samodzielnie zbudować szpital i centrum handlowe. Lubi Jamesa Bonda oraz opowieści o szpiegach. Pasjonuje się sportem i w przyszłości marzy o karierze tenisisty.

Oleksij is in the fifth grade. He loves building with Lego, and recently he managed to construct a hospital and a shopping centre on his own. He is fond of James Bond, as well as spy stories. Oleksij is keen on sports, and in the future he dreams of becoming a tennis player.

Артем, 6

Артемові 6 років, а Олексію – 11. Вони переїхали з Києва до Польщі у 2022 році. Артем навчається у першому класі. Його улюблений шкільний предмет – трудове навчання. Хлопчик любить виготовляти різні речі з паперу, зокрема літаки. На фотографії – зроблений ним власноруч літак.

Вільний час Артем проводить зі своєю родиною, а його найбільша мрія – навчитися їздити на гірських лижах.

Artem ma 6 lat, a Oleksij 11. Przeprowadzili się z Kijowa do Polski w 2022 roku. Artem chodzi do pierwszej klasy, a jego ulubionym przedmiotem w szkole jest technika. Chłopiec uwielbia robić różne rzeczy z papieru, w tym samoloty. Na zdjęciu widać samolot, który zbudował sam. Wolny czas spędza z rodziną, a jego największym marzeniem jest nauczyć się jeździć na nartach.

Artem is 6 years old, and Oleksij is 11. They moved from Kyiv to Poland in 2022. Artem is in the first grade, and his favourite school subject is labour training. He loves making a variety of things out of paper, including airplanes. In the photo is an airplane that he made himself. Artem spends his free time with his family, and his greatest dream is to learn how to ski.

Вікторія, 6 Софійка, 4

Вікторії 6 років. Вона приїхала до Варшави з Бучі в лютому 2022 року. В садочку познайомилася зі своєю подругою – Тосею. Дівчинка любить гімнастику, плавання, а також кататися на роликах, мріє навчитися малювати картини. Віка сумує за Лікою – своєю подругою з дитячого садочка в Україні. Вільний час проводить з молодшою сестричкою – Софійкою, якій 4 роки. Дівчатка люблять бавитись разом ляльками та грати в ігри. В Україні в них залишилася бабуся, тітка, які інколи відвідують їх у Польщі.

Wiktoria ma 6 lat. Przyjechała do Warszawy z Buczy w lutym 2022 roku. W przedszkolu poznała swoją przyjaciółkę, Tosię. Dziewczynka uwielbia gimnastykę, pływanie i jazdę na rolkach, a także marzy o nauce rysowania. Wika tęskni za Liką, swoją przyjaciółką z przedszkola w Ukrainie. Wolny czas spędza z młodszą siostrą, Sofijką, która ma 4 lata. Dziewczynki uwielbiają bawić się lalkami i grać razem w różne gry. W Ukrainie pozostały ich babcia i ciocia, które czasami odwiedzają je w Polsce.

Victoria is 6 years old. She came to Warsaw from the city of Bucha in February 2022. In kindergarten, she became friends with Tosya. Victoria loves gymnastics, swimming, and rollerblading. One of her dreams is to learn how to draw pictures. She misses her friend Lika, whom she met in kindergarten in Ukraine.

Victoria spends her free time with her younger sister, Sofia, who is 4 years old. The girls love playing with dolls and different games. In Ukraine, they have a grandmother and an aunt, whom they sometimes visit in Poland.

Микита, 7

Микиті сім років, він приїхав із Каховки Херсонської області. Мешкає у Польщі з 2022 року і навчається у першому класі. Найбільше Микита любить грати в футбол і проводити час за комп'ютером – грати в Майнкрафт. Хлопчик захоплюється малюванням, музикою і вміє гарно співати. Його мрія – побачити свого друга Олександра, який тепер живе в Німеччині.

Mykyta ma siedem lat i chodzi do pierwszej klasy. Mieszka w Polsce od 2022 roku. Chłopiec przede wszystkim uwielbia grać w piłkę nożną i spędzać czas przy komputerze, grając w Minecrafta. Poza tym lubi rysować, słuchać muzyki i potrafi dobrze śpiewać. Jego marzeniem jest spotkanie z przyjacielem Oleksandrem, który obecnie mieszka w Niemczech.

Mykyta is seven years old and is in the first grade. He has been living in Poland since 2022. Above all, he loves playing football and spending time on the computer, especially playing Minecraft. He is also fond of drawing and music, and he can sing well. His dream is to meet his friend Oleksandr, who currently lives in Germany.

Велена, 7

Велені сім років, вона з Києва. До Варшави приїхала одразу після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році. В школі їй найбільше подобається математика, вона хотіла б навчитися розв'язувати складні завдання. Дівчинка шкодує, що пропустила заняття з математики, але дуже хотіла прийти на фотосесію. Вона разом із мамою вибрала сукню для фото, а гумки у волоссі – в кольорах українського прапора. Після уроків Велена грається зі своїми подругами – Мірою, Вірою, Поліною, Лізою та Ніколь. Дівчинка має цілий мішок м'яких іграшок, які привезла з собою з Києва. Проте там є ще іграшки, які залишилися з татом.

Welena ma siedem lat i pochodzi z Kijowa. Przyjechała do Warszawy zaraz po rozpoczęciu inwazji w 2022 roku. W szkole najbardziej lubi matematykę i chciałaby nauczyć się rozwiązywać złożone zadania. Dziewczynka żałuje, że opuściła lekcję matematyki, ale bardzo chciała wziąć udział w sesji zdjęciowej. Razem z mamą wybrała sukienkę do zdjęcia, a gumki we włosach mają kolory flagi Ukrainy. Po szkole Welena bawi się z przyjaciółkami – Mirą, Wierą, Poliną, Lisą i Nicole. Ma całą torbę pluszaków, które przywiozła z Kijowa. Jednak wciąż są tam zabawki, które zostały z tatą

Velena is seven years old and comes from Kyiv. She came to Warsaw right after the full-scale invasion began in 2022. Her favourite subject at school is maths, and she would like to learn how to solve complex problems. Velena regrets leaving the lesson, but she really wanted to attend the photo shoot. Together with her mother, Velena chose a dress for the photo, and the elastic bands in her hair are in the colours of the Ukrainian flag. After school, she plays with her friends Mira, Vera, Polina, Lisa, and Nicole. She has a whole bag of toys that she brought with her from Kyiv; however, there are still some toys she left with her dad.

Софія, 17 Рома, 7 Яна, 7

Софії 17 років, до Польщі приїхала на початку березня 2022 року. До того дівчина мешкала у Львові. Тут їй подобаються люди – з ними легко будувати взаємини і дружбу. Мріє про стабільне і впевнене майбутнє, планує залишитися в Польщі, щоб здобути тут освіту. В Україні залишилися бабуся, дідусь, тато й брати, деякі друзі, хоча зараз більше друзів вона має у Новому Сончі, де мешкає. Любить тварин, особливо свою собаку Беллу і подорожі.

Ромі 7 років, до Польщі зі Львова приїхала в березні 2022 року. Вона любить різних тварин – проводить багато часу в садку, шукає слимаків, ящірок, розглядає метеликів, комах, спостерігає за пташками. Дівчинка хоче мати власного маленького собаку, щоб проводити з ним час. Має багато подруг, з якими любить малювати і будувати будинки з кубиків. Хочє стати поліціанткою, щоб дбати про безпеку. В Україні в Роми лишилися бабусі й дідусі, вона з ними часто говорить по відеозв'язку й розповідає про своє щоденне життя.

Яні 7 років, вона приїхала до Польщі в березні 2022 року разом із батьками й двома сестрами. До того жила у Львові, але часто була у Варшаві на лікуванні. У Новому Сончі має багато подруг, а у Львові – друга Андрія. Вміє читати польською і українською. Найбільше любить малювати фломастерами і дивитися мультфільми. Коли виросте, хоче продавати морозиво – смерфове (блакитне) і шоколадне.

Sofia ma 17 lat i przyjechała do Polski na początku marca 2022 roku. Wcześniej mieszkała we Lwowie. Lubi ludzi w Polsce – łatwo nawiązuje z nimi relacje i przyjaźnie. Marzy o stabilnej i pewnej przyszłości. Planuje zostać w Polsce, aby zdobyć wykształcenie. Jej dziadkowie, ojciec, bracia i niektórzy przyjaciele pozostali w Ukrainie, choć teraz ma więcej znajomych w Nowym Sączu, gdzie mieszka. Uwielbia zwierzęta, zwłaszcza swojego psa Bellę, i podróże.

Roma ma 7 lat i przyjechała do Polski ze Lwowa w marcu 2022 roku. Uwielbia różne zwierzęta – spędza dużo czasu w ogrodzie, szukając ślimaków i jaszczurek, obserwując motyle, owady oraz ptaki. Dziewczynka marzy o własnym piesku, z którym mogłaby spędzać czas. Ma wielu przyjaciół, z którymi lubi rysować i budować domki z klocków. Chce zostać policjantką, aby dbać o bezpieczeństwo. Roma ma dziadków w Ukrainie, często rozmawia z nimi przez wideorozmowę i opowiada o swoim codziennym życiu.

Jana ma 7 lat i przyjechała do Polski w marcu 2022 roku z rodzicami i dwiema siostrami. Wcześniej mieszkała we Lwowie, ale często przyjeżdżała do Warszawy na leczenie. Ma wiele przyjaciółek w Nowym Sączu, a we Lwowie – przyjaciela Andrija. Potrafi czytać po polsku i po ukraińsku. Najbardziej lubi rysować pisakami i oglądać bajki. Kiedy dorośnie, chce sprzedawać lody – smerfowe i czekoladowe.

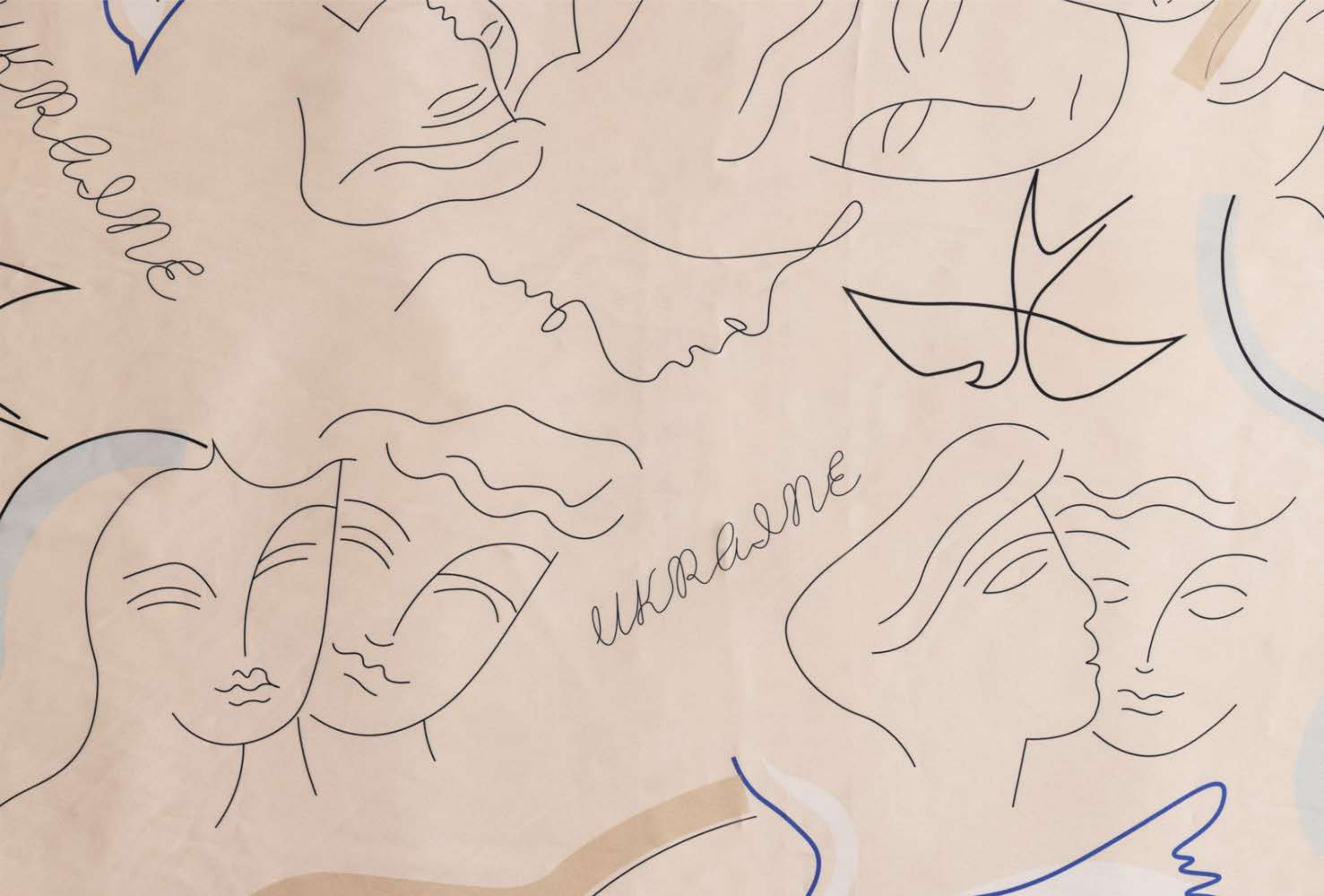

Sofia is 17 years old. She arrived in Poland in early March 2022, having previously lived in Lviv. She likes the people in Poland, as it is easy to build relationships and make friends with them. Sofia dreams of a stable and confident future and plans to stay in Poland to get an education. Her grandparents, father, brothers, and some friends remained in Ukraine, although she now has more friends in Nowy Sącz, where she lives. She loves animals, especially her dog Bella, and enjoys traveling.

Roma is 7 years old. She arrived in Poland from Lviv in March 2022. Roma loves animals and spends a lot of time in the garden, looking for snails, lizards, and observing butterflies, insects, and various birds. She wants to have her own little dog to spend time with. She has many friends with whom she likes to draw and build houses from blocks. Roma wants to become a policewoman to ensure people's safety. She has grandparents in Ukraine and often talks to them via video call, telling them about her daily life.

Yana is 7 years old. She came to Poland in March 2022 with her parents and two sisters. Before that, she lived in Lviv but often visited Warsaw for medical treatment. She has many friends in Nowy Sącz, as well as a friend named Andriy in Lviv. Yana can read in both Polish and Ukrainian. Most of all, she likes drawing with felt-tip pens and watching cartoons. When she grows up, she wants to sell ice cream – Smurf (blue) and chocolate flavors.

Мирослав, 8, Остап, 11, Тарас, 17

Мирославу 8 років. До Польщі з Києва він приїхав зі своїми старшими братами – Остапом і Тарасом. Хлопчик навчається у першому класі, зі шкільних предметів найбільше любить математику. У вільний час грає у футбол з Микитою та Матвієм – своїми друзями. Мирослав любить ходити до зоопарку, бо там можна побачити жирафів та носорогів. Вдома родина має котика, який приїхав з ними з України. Мирослав боїться їхати до Києва, але мама туди їздить. У майбутньому хлопчик хотів би стати масажистом, бо це дуже потрібна професія.

Остап ходить до шостого класу та відвідує театральну школу. За час перебування в Польщі познайомився з однолітками, спілкування з ними допомогло йому вивчити польську мову. Мріє стати відомим актором, як Дуейн Джонсон. Польським дітям рекомендує фільм про війну «Подорожник», у якому він зіграв головну роль – хлопчика Ваню. Вільний час Остап присвячує читанню, одна з його найулюбленіших книг – «Аліса в країні чудес». Хлопчик мріє про хороше майбутнє, а бажання його родини – щоб закінчилася війна.

Тарасові 17 років. Він навчається у другому класі ліцею гуманітарного профілю. Добре володіє англійською, німецькою та польською. Подальше життя планує зв'язати зі спортом – він займається футболом, а також захоплюється карате та плаванням. До навчання ставиться з особливою відповідальністю. Завдяки сумлінній та наполегливій праці успішно склав кінцеві іспити. Тарас сумує за своїми друзями, які залишились в Україні, проте сподівається, що після закінчення війни зустрінеться з ними знову.

Myrośław ma 8 lat. Przyjechał do Polski z Kijowa ze starszymi braćmi – Ostapem i Tarasem. Chodzi do pierwszej klasy, a jego ulubionym przedmiotem w szkole jest matematyka. W wolnym czasie gra w piłkę nożną z przyjaciółmi Nikitą i Matwijem. Myrośław lubi chodzić do zoo, ponieważ można tam zobaczyć żyrafy i nosorożce. W domu rodzina ma kota, który przyjechał z nimi z Ukrainy. Myrośław boi się jechać do Kijowa, ale jego mama tam czasami jeździ. W przyszłości chciałby zostać masażystą, ponieważ jest to bardzo ważny zawód.

Ostap jest w szóstej klasie i uczęszcza do szkoły teatralnej. Podczas pobytu w Polsce poznał nowych rówieśników, a kontakt z nimi pomógł mu w nauce języka polskiego. Chciałby zostać znanym aktorem, takim jak Dwayne Johnson. Polskim dzieciom poleca film wojenny Plantain, w którym zagrał główną rolę – chłopca o imieniu Wania. Ostap poświęca wolny czas czytaniu; jedną z jego ulubionych książek jest Alicja w Krainie Czarów. Chłopiec marzy o dobrej przyszłości, a jego rodzina pragnie, aby wojna się skończyła.

Taras ma 17 lat i uczy się w drugiej klasie liceum humanistycznego. Mówi biegle po angielsku, niemiecku i polsku. Planuje związać swoją przyszłość ze sportem – gra w piłkę nożną, a także pasjonuje się karate i pływaniem. Do nauki podchodzi ze szczególną odpowiedzialnością. Dzięki sumiennej i ciężkiej pracy zdał egzaminy do liceum. Tęskni za przyjaciółmi, którzy pozostali w Ukrainie, ale ma nadzieję, że po wojnie spotka się z nimi ponownie.

Myroslav is 8 years old. He came to Poland from Kyiv with his older brothers, Ostap and Taras. He is in the first grade, and his favourite subject is mathematics. In his free time, he plays football with his friends Nikita and Matviy. Myroslav likes going to the zoo, because there you can see giraffes and rhinos. At home, the family has a cat that they brought with them from Ukraine. Myroslav is afraid to go to Kyiv, although his mother goes there sometimes. In the future, he would like to become a masseur, as it is an important profession.

Ostap is in the sixth grade and attends a theatre school. During his stay in Poland, he met peers, and interacting with them helped him learn Polish. He dreams of becoming a famous actor like Dwayne Johnson. He recommends the war film *The Plantain* to Polish children; in it, he played the main role—the boy Vanya. Ostap spends his free time reading; one of his favourite books is *Alice in Wonderland*. He dreams of a bright future, and his family wishes for the war to end.

Taras is 17 years old. He is in the second grade of a humanitarian high school. He speaks English, German, and Polish. He plans to build his future around sports. Taras plays football and is also fond of karate and swimming. He takes his studies very seriously. Thanks to his conscientiousness and hard work, he successfully passed his final exams. He misses his friends who stayed in Ukraine, but hopes that after the war he will see them again.

Ярослав, 7

Ярославові 7 років, він навчається у другому класі. В школі має багато друзів, а найбільше любить читати книжки про пригоди українською мовою. Він хотів би стати найбагатшою людиною в світі та вже знає, як втілити цю мрію в реальність. Хлопчик сумує за дідусем та друзями, мріє повернутися в Херсон.

Jarosław ma 7 lat i chodzi do drugiej klasy. Ma wielu przyjaciół w szkole i najbardziej lubi czytać przygodowe książki po ukraińsku. Chciałby zostać najbogatszym człowiekiem na świecie i już wie, jak zrealizować ten plan. Chłopiec tęskni za dziadkiem i przyjaciółmi i marzy o powrocie do Chersonia.

Yaroslav is 7 years old and is in the second grade. He has many friends at school, and above all, he enjoys reading adventure books in Ukrainian. He dreams of becoming the richest person in the world and already knows how to work toward this goal. Yaroslav misses his grandfather and friends and hopes to return to Kherson one day.

Юлія, 11

Юлія мешкає в Польщі з березня 2022 року. Приїхала з міста Херсона з молодшим братом Ярославом. У Польщі їй подобається те, що вона має можливість навчатися в українській школі та проводити час зі своїми подругами – Альоною і Алісою.

Юля мріє, щоб якнайшвидше закінчилася війна. Вона сумує за дідусем і друзями, які залишилися в Херсоні, а також за морем і парком, в якому часто гуляла з мамою. Дівчинка хотіла б хоч на один день повернутися до рідного міста. Вона сумує за кавунами, і радить усім, щоб спробували херсонські кавуни.

Julia mieszka w Polsce od marca 2022 roku. Przyjechała z Chersonia razem z młodszym bratem, Jarosławem. W Polsce podoba jej się możliwość nauki w ukraińskiej szkole oraz spędzania czasu z przyjaciółkami – Aleną i Alisą. Julia marzy, aby wojna jak najszybciej się skończyła. Tęskni za dziadkiem i przyjaciółmi, którzy zostali w Chersoniu, a także za morzem i parkiem, w którym często spacerowała z mamą. Dziewczynka chciałaby wrócić do rodzinnego miasta chociaż na jeden dzień. Tęskni również za chersońskimi arbuzami i radzi wszystkim, aby je spróbowali.

Yulia has been living in Poland since March 2022. She came from Kherson with her younger brother, Yaroslav. What she likes about Poland is that she has the opportunity to study at a Ukrainian school and spend time with her friends, Alena and Alisa.

Yulia's biggest wish is for the war to end. She misses her grandfather and friends who stayed in Kherson, as well as the sea and the park where she often walked with her mother. She would like to return to her hometown for at least one day. She also misses Kherson watermelons and recommends that everyone try them.

Владислав, 12

Владиславу 12 років, він ходить до сьомого класу. Вільний час проводить зі своїми друзями – Павлом, Антком та Ернестом. Любить їздити з ними на електросамокаті, а також спілкуватися на різні теми. Мріє про закінчення війни в Україні та можливість відвідати свою бабусю й інших родичів, які живуть в Луцьку.

Władysław ma 12 lat i chodzi do siódmej klasy. Wolny czas spędza z przyjaciółmi – Pawłem, Antkiem i Ernestem. Lubi jeździć z nimi na hulajnodze elektrycznej oraz rozmawiać na różne tematy.

Marzy o zakończeniu wojny w Ukrainie i o możliwości odwiedzenia babci oraz innych krewnych, którzy mieszkają w Łucku.

Vladyslav is 12 years old and is in the seventh grade. He spends his free time with his friends—Paul, Antek, and Ernest. He enjoys riding an electric scooter with them and chatting about various topics. Vladyslav dreams of the end of the war in Ukraine and hopes for the opportunity to visit his grandmother and other relatives who live in Lutsk.

Богдан, 8

Богдан приїхав з Києва, коли йому було 5 років. Тепер він учень другого класу. Зі шкільних предметів найбільше любить фізкультуру, тоді він має можливість удосконалювати свої вміння та навички, оскільки захоплюється футболом. Хлопець має друзів – Матеуша і Войтка, з якими часто грає у футбол. Його найбільша мрія – переїхати до Іспанії та стати гравцем футбольного клубу «Барселона».

Bogdan przyjechał z Kijowa, gdy miał 5 lat. Obecnie jest uczniem drugiej klasy. W szkole najbardziej lubi wychowanie fizyczne, co wynika z jego zamiłowania do piłki nożnej oraz możliwości rozwijania swoich umiejętności. Ma przyjaciół – Mateusza i Wojtkę, z którymi często gra w piłkę nożną. Jego największym marzeniem jest przeprowadzka do Hiszpanii i zostanie piłkarzem klubu Barcelona.

Bogdan came from Kyiv when he was 5 years old. He is now a second-grade student. When it comes to school subjects, he likes physical education the most, because he is fond of football and enjoys improving his skills. Bogdan has friends—Mateusz and Wojtek—with whom he often plays football. His biggest dream is to move to Spain and become a player for the football club Barcelona.

МОТАН ПЕРЕМОГУ ЗАКЛИКАЮ

FEDOSENKO.ART

МОТАНОЧКУ Я МОТАЮ

МОТАНОЧКУ

Тамара, 11

Тамара приїхала з Тернополя у березні 2022 року. Дівчинка навчається в п'ятому класі, а її улюблений предмет у школі – географія. У Польщі вона має друзів, з якими любить дивитися фільми та гуляти містом. Охоче фотографується, знається на моді й підбирає власний стиль одягу. В Україні у дівчини залишилися тато і брат, з якими вона часто спілкується телефоном. Дівчина мріє, щоб війна скоро закінчилася, і родина знову була разом.

Tamara przyjechała z Tarnopola w marcu 2022 roku. Dziewczynka chodzi do piątej klasy, a jej ulubionym przedmiotem w szkole jest geografia. Ma przyjaciół w Polsce, z którymi lubi oglądać filmy i spacerować po mieście. Chętnie robi zdjęcia, interesuje się modą i sama wybiera swój styl ubioru.

W Ukrainie Tamara ma ojca i brata, do których często dzwoni. Marzy o zakończeniu wojny i o tym, aby cała rodzina znów była razem.

Tamara arrived from Ternopil in March 2022. She is in the fifth grade, and her favourite subject at school is geography. She has friends in Poland with whom she enjoys watching movies and walking around the city. Tamara also takes photographs, knows a lot about fashion, and chooses her own style of clothing. In Ukraine, she has a father and a brother, whom she often calls. She dreams of the end of the war and hopes that her whole family will be together again.

Єва, 12

Єва приїхала до Варшави з міста Дніпра 14 березня 2022 року. Дівчина навчається у сьомому класі, професійно займається танцями та відвідує заняття з архітектури. Мріє про власне житло у Варшаві, яке хотіла б самостійно облаштувати, бо цікавиться дизайном.

Єва любить бути на самоті, наприклад, з кішкою, яку вони взяли у Варшаві. Їхня кішка залишилася в Україні з татом і бабусею. Коли дівчина мешкала в Україні, любила проводити вільний час з дідусем, а також кататися з ним на ковзанах. Вона згадує щасливі хвилини, коли разом із татом дивилася фільм «Мій шпигун».

Ewa przyjechała do Warszawy z Dnipra 14 marca 2022 roku. Dziewczynka jest w siódmej klasie, tańczy i uczęszcza na zajęcia z architektury. Marzy o własnym domu w Warszawie, który chciałaby urządzić samodzielnie, ponieważ interesuje się designem.

Ewa uwielbia spędzać czas sama, na przykład z kotem, którego adoptowali w Warszawie. Inny kot pozostał w Ukrainie z jej tatą i babcią. Kiedy mieszkała w Ukrainie, uwielbiała spędzać wolny czas z dziadkiem, a także jeździć z nim na łyżwach. Chętnie wspomina szczęśliwe chwile, gdy oglądała z tatą film Mój szpieg.

Eva arrived in Warsaw from Dnipro on March 14, 2022. She is in the seventh grade, dances professionally, and attends architecture classes. She dreams of having her own house in Warsaw, which she would like to furnish herself, as she is interested in design.

Eva enjoys spending time on her own, for example, with the cat they adopted in Warsaw. Another cat stayed in Ukraine with her dad and grandmother. When she lived in Ukraine, she loved spending her free time with her grandfather, including going ice skating. Eva often recalls happy moments, such as watching the movie My Spy with her dad.

Аліса, 12

Алісі дванадцять років. До Варшави вона приїхала 4 квітня 2022 року з Кривого Рогу. У школі познайомилась з Євою, з якою відразу подружилася. Дівчина захоплюється малюванням та планує вступати до художнього ліцею. Єва хотіла б бути дизайнером, а в майбутньому жити в Японії. Мрія Аліси – великий дім, в якому вона матиме багато собак. Найбільше їй подобаються бультер'єри, оскільки вони мають незвичайну зовнішність та здаються їй цікавими. Вільний час дівчина обожнює проводити зі своїм собакою Фреді, якого привезла з України.

Alisa ma dwanaście lat. Przyjechała do Warszawy 4 kwietnia 2022 roku z Krzywego Rogu. W szkole poznała Ewę, z którą od razu się zaprzyjaźniła. Dziewczyna uwielbia rysować i planuje pójść do liceum o profilu plastycznym. Ewa chciałaby zostać projektantką i w przyszłości zamieszkać w Japonii. Marzeniem Alisy jest duży dom, w którym będzie miała wiele psów. Najbardziej lubi bulteriery, ponieważ mają nietypowy wygląd i wydają jej się interesujące. Dziewczynka uwielbia spędzać wolny czas ze swoim psem Freddie, którego przywiozła z Ukrainy.

Alisa is twelve years old. She arrived in Warsaw from Kryvyi Rih on April 4, 2022. At school, she met Eva, and they immediately became friends. Alisa is fond of drawing and plans to study at an art high school. Eva would like to become a designer and plans to live in Japan in the future.

Alisa's dream is to have a big house where she can have many dogs. She likes Bull Terriers the most because of their unusual appearance, which she finds interesting. She loves spending time with her dog

Катя, 12

Каті 12 років, вона з Києва. До Польщі вона приїхала вперше, коли мала вісім або дев'ять років. Нині навчається в школі в Варшаві. Дівчинка займається іспанськими танцями і любить малювати. Вона грає в теніс, волейбол, любить кататися з друзями на велосипеді. Катя обожнює подорожувати – в минулому відвідала Албанію, Францію, Ірландію та Єгипет. Своє майбутнє бачить в Європі.

Katia ma 12 lat i pochodzi z Kijowa. Po raz pierwszy przyjechała do Polski, gdy miała osiem lub dziewięć lat. Obecnie uczy się w szkole w Warszawie. Dziewczynka uczęszcza na zajęcia z tańca hiszpańskiego i uwielbia rysować. Gra w tenisa i siatkówkę oraz jeździ na rowerze z przyjaciółmi.

Katia uwielbia podróżować – w przeszłości odwiedziła Albanię, Francję, Irlandię i Egipt. Swoją przyszłość widzi w Europie.

Katia is 12 years old and was born in Kyiv. She first came to Poland when she was eight or nine. She is currently attending secondary school in Warsaw. Katia takes Spanish dance classes and loves drawing. She also plays tennis and volleyball and enjoys cycling with her friends. Katia loves traveling—in the past, she has visited Albania, France, Ireland, and Egypt. She sees her future in Europe.

Яромир, 15

Яромиру 15 років, він приїхав з Києва наприкінці лютого 2022 року. Навчається у ліцеї. У нього залишилися друзі в Україні, хоча дехто з них роз'їхався по світу. У Варшаві хлопець уже знайшов нових товаришів. У вільний час любить кататися на велосипеді та гуляти Варшавою. Йому подобається історія та архітектура міста, а деякі парки нагадують київські. Київ викликає безліч приємних спогадів, бо там залишилося багато друзів та знайомих. Іноді йому бракує тієї близькості, яка була колись – у Києві з друзями можна було зустрітися буквально за кілька хвилин, а тепер доводиться чекати й домовлятися заздалегідь. У рідному Києві хлопець почувається вільніше – це місто зберігає для нього безліч теплих спогадів, від дитинства й шкільних років до молодіжних пригод. Яромир сподівається, що одного дня зможе повернутися в Україну, бо це його рідна країна.

Jaromyr ma 15 lat i przyjechał z Kijowa pod koniec lutego 2022 roku. Uczy się w liceum. Ma przyjaciół w Ukrainie, choć niektórzy z nich rozjechali się po świecie. W Warszawie chłopak już znalazł nowych znajomych. W wolnym czasie lubi jeździć na rowerze i spacerować po mieście. Interesuje się historią i architekturą Warszawy, a niektóre parki przypominają mu te w Kijowie. Kijów wywołuje w nim wiele miłych wspomnień, ponieważ tam pozostało wielu przyjaciół i znajomych. Czasami brakuje mu tej bliskości, jaka była kiedyś – w Kijowie można było spotkać się z przyjaciółmi dosłownie w kilka minut, a teraz trzeba wcześniej umawiać się na spotkania. W rodzinnym Kijowie Jaromyr czuje się swobodniej – miasto budzi w nim wiele ciepłych wspomnień, od dzieciństwa i lat szkolnych po młodzieńcze przygody. Jaromyr ma nadzieję, że pewnego dnia będzie mógł wrócić na Ukrainę, ponieważ to jego ojczyzna.

Jaromyr is 15 years old. He arrived from Kyiv at the end of February 2022 and now studies in high school. In Ukraine, he had many friends, although some of them have moved around the world. In Warsaw, he has already found new ones. In his free time, he enjoys riding his bike and walking around the city. He likes the history and architecture of Warsaw, and some parks remind him of those in Kyiv. Because he has many friends and acquaintances in Kyiv, the city brings back happy and warm memories—from his childhood and school years to youthful adventures. Sometimes he misses the closeness he had in the past. In Kyiv, you could meet friends at any moment, but now you have to wait and make arrangements in advance. Jaromyr hopes that one day he will be able to return to Ukraine, as it is his homeland.

Микола, 9

Миколі дев'ять років, він зі Львова. У Варшаві мешкає і навчається з 2023 року, а до цього рік провів у Швеції, був у Кракові. Нині навчається у Варшаві. Улюблений предмет – математика, він любить розв'язувати цікаві завдання. Належить до української скаутської організації «Пласт». Бере активну участь в різних заходах, квестах, в яких здобуває нові знання, вміння, а також поширює коло друзів.

Mykoła ma dziewięć lat i pochodzi ze Lwowa. Mieszka w Warszawie od 2023 roku, wcześniej spędził rok w Szwecji, był też w Krakowie. Obecnie uczęszcza do jednej z warszawskich szkół podstawowych. Jego ulubionym przedmiotem jest matematyka – lubi rozwiązywać ciekawe zadania.

Należy do ukraińskiej organizacji harcerskiej Płast i aktywnie uczestniczy w różnych wydarzeniach oraz questach, podczas których zdobywa nową wiedzę, rozwija umiejętności i poszerza grono znajomych.

Mykola is nine years old and comes from Lviv. He has been living in Warsaw since 2023. Before moving to Warsaw, he spent a year in Sweden and also lived in Krakow. He is currently attending secondary school in Warsaw. His favourite subject is mathematics, and he enjoys solving interesting problems.

Mykola is a member of the Ukrainian scout organization Plast. He actively participates in various events and quests, where he acquires new knowledge and skills, and also expands his circle of

Małgosia Kuliczowska

Fotografka, która od ośmiu lat specjalizuje się w fotografii portretowej. Absolwentka Szkoły Głównej Handlowej oraz Warszawskiej Akademii Fotografii. Jej podejście do portretu jest otwarte i pełne szacunku dla różnorodności ludzkiej tożsamości.

W swoich pracach szuka autentyczności, emocji i subtelnych detali, które opowiadają niepowtarzalną historię każdego człowieka.

Fotografując, zatrzymuje ulotne momenty i oddaje ich wewnętrzną głębię, łącząc techniczną precyzję z artystyczną wrażliwością. Jej prace pozwalają portretowanym lepiej poznać siebie, a odbiorcom doświadczyć intymnej przestrzeni zarezerwowanej dla prawdziwych emocji i piękna ludzkiej natury.

Svitlana Romaniuk

Doktor habilitowana nauk humanistycznych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, wykłada w Instytucie Ukrainistyki UW. Autorka i współautorka blisko stu publikacji naukowych poświęconych analizie dyskursów (politycznego i medialnego) współczesnej Ukrainy, glottodydaktyce oraz gramatyce teoretycznej. Współautorka ponad dziesięciu podręczników do nauki języka ukraińskiego, wydanych w Polsce, Niemczech, Gruzji i na Węgrzech.

Zaangażowana w liczne projekty naukowe i edukacyjne, m.in. współautorka i realizatorka badania Ukraińskie dzieci w Polsce: Mój wielojęzyczny świat oraz projektu Adaptacja kulturowa i językowa ukraińskich uchodźców (od 2023). Organizatorka międzynarodowej konferencji Ukraińscy uchodźcy w Polsce i Gruzji: Wyzwania nowej epoki (7 marca 2025).

Jako inicjatorka i koordynatorka projektu Poznaj swoich sąsiadów – bliskich i dalekich. Język i kultura w pigułce (od 2020) wspiera proces integracji dzieci i młodzieży w polskich szkołach. W 2025 roku zainicjowała projekt Wojna i propaganda. Seminaria międzyuniwersyteckie: Uniwersytet Warszawski – Uniwersytet Jagielloński, poświęcony badaniu konfliktów międzynarodowych, wojen XXI wieku, propagandy oraz języka wrogości.

ISBN: 978-83-954965-2-3